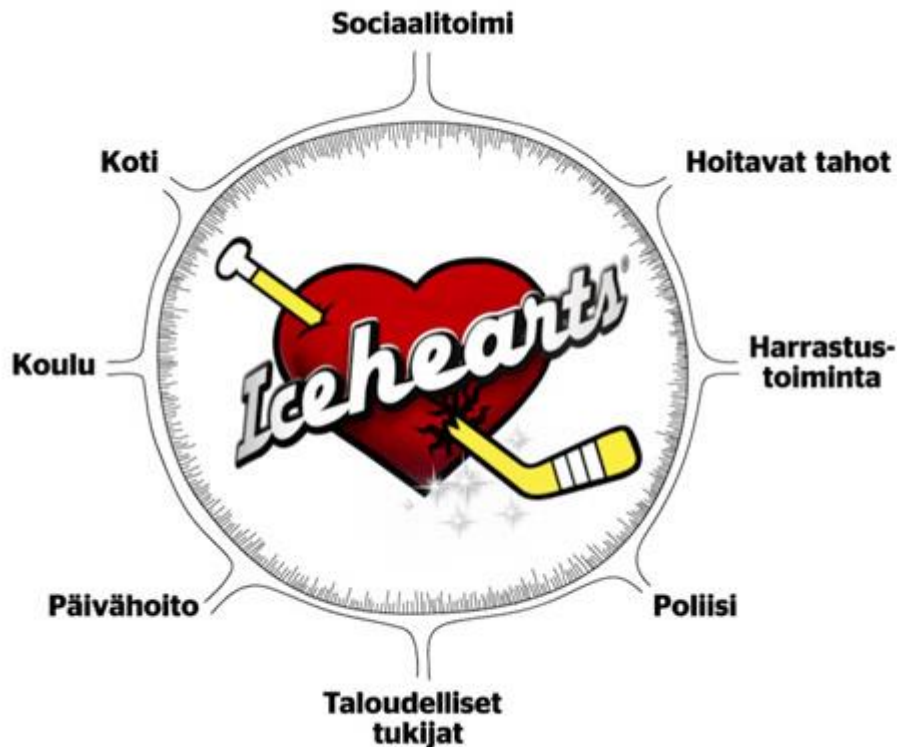

ICEHEARTS – TOIMINTAMALLI

YHTEINEN MATKA LAPSUUDESTA AIKUISUUDEN KYNNYKSELLE

Kasvun tukena

Icehearts on varhaisen puuttumisen toimintamalli lapsen hyväksi sekä sosiaalityön, koulun ja vapaa-ajan tueksi. Icehearts on innovatiivinen toimintamalli, jonka työväline on joukkueurheilu. Jokainen joukkue on 12 vuotta kestävä yhteinen matka – lapsuudesta aikuisuuden kynnykselle.

Icehearts on oivallinen työkalu sosiaalityön tekemiseen lasten kanssa. Icehearts-toimintamalli on pitkäkestoista ja kokonaisvaltaista tukea lapsen hyväksi nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa, jossa lapsen asioiden parissa toimivat aikuiset vaihtuvat usein. Icehearts-kasvattaja sitoutuu lapsen kanssa toimimiseen 12 vuoden ajan. Icehearts-filosofia tukee lapsen kasvua itseensä luottavaksi ja toiset huomioonottavaksi joukkueen jäseneksi. Toimintamalli perustuu arvomaailmaan, joka antaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden.

Luotettavat ja ammattitaitoiset Icehearts-kasvattajat ja -ohjaajat ovat mukana lasten elämässä niin koulussa kuin vapaa-ajallakin. Icehearts-toiminta näkyy koulussa konkreettisesti monella positiivisella tavalla. Icehearts-kasvattaja on odotettu ja tuttu vieras koko kouluyhteisölle. Kasvattajat ovat mukana koulun arjessa,

esimerkiksi oppitunneilla kannustamassa, auttamassa ja ylläpitämässä opiskelurauhaa. He tukevat toiminnallaan koko luokan opiskelua ja opettajan työtä.

Lupaus

Icehearts-toiminta pitää sisällään yhden lupauksen, joka on tärkeämpi kuin kaikki muut yhteensä: Me olemme läsnä koko 12 vuotta kestävä matkan ajan läpi kasvun nivelvaiheiden. Aina ja kaikkialla, missä tukea tarvitaan. Iceheartsin tavoitteena on ennaltaehkäistä syrjäytymistä, edistää sosiaalisia taitoja ja luoda lapsille pitkäkestoinen ja turvallinen aikuisen läsnäolo läpi kasvun nivelvaiheiden. Icehearts-kasvattaja tekee tiivistä yhteistyötä sosiaalitoimen ja opetustoimen kanssa lapsen hyväksi.

Tuttu ja ammattitaitoinen aikuinen toimii lapsen turvana ja tukena tavallisessa arjessa ja mahdollistaa opiskelun ja huolehtii lapsesta myös sellaisissa tilanteissa, joissa jokin ulkopuolinen huoli saattaisi haitata normaalia elämää ja koulunkäyntiä. Kasvattaja on aidosti kiinnostunut lapsen tunteista, iloista ja suruista ja huomaa niiden vaikutuksen lapsen elämään, opiskeluun ja sosiaalisiin suhteisiin.

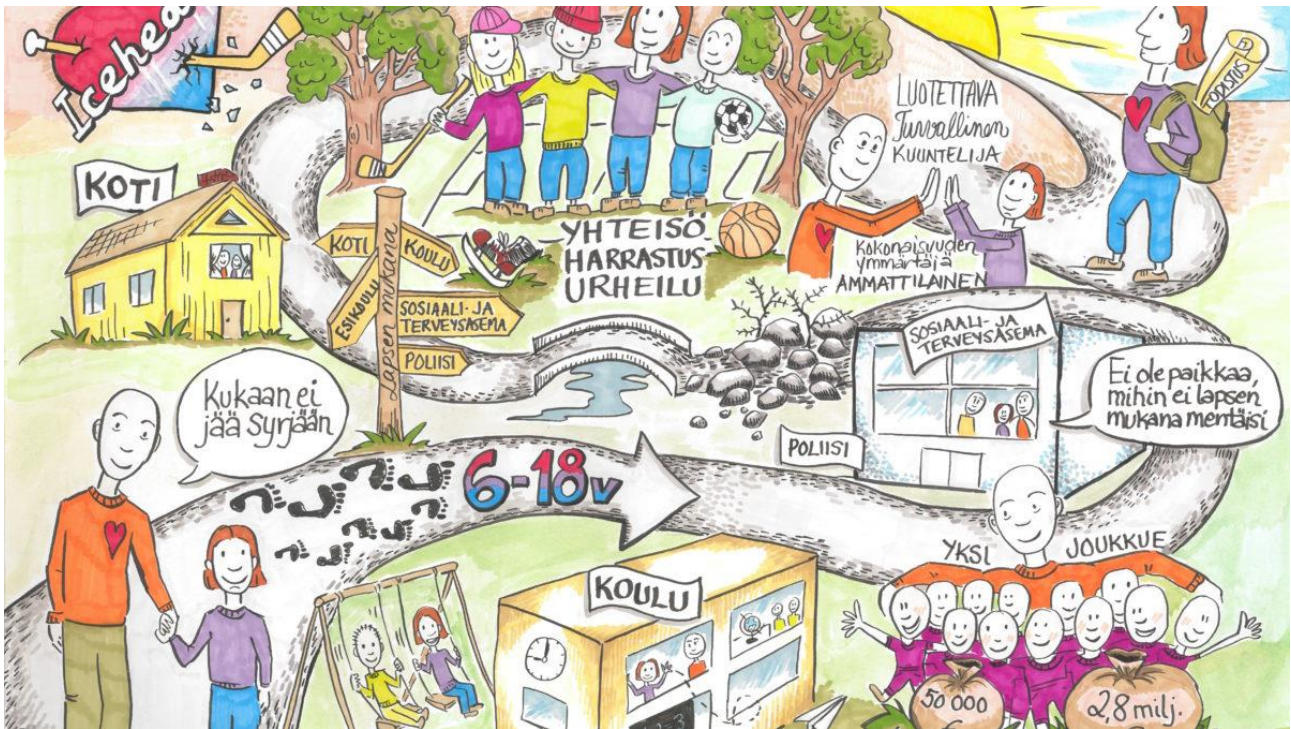
Joukkue

Icehearts-toimintamalli tarjoaa pitkäkestoista ja ammatillista kasvun tukea lapsille, joista on huomattu erityinen huoli. Joukkuetta ohjaa kasvattaja, jolla on ammatilliset pätevyudet joukkueen johtamiseen.

Icehearts-toimintamalli on osoittautunut toimivaksi erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien poikien kanssa työskentelyyn sekä miesten kutsumiseen mukaan sosiaali- ja kasvatustyön tekemiseen. Enin osa pojista on kiinnostunut liikunnasta ja osallistuu mielellään ohjattuun urheiluharrastukseen. Kasvattaja käyttää työkalunaan joukkueurheilua. Kasvattaja tuo lapsille luontevasti kiinnikkeen oman sukupuolensa erityisyyteen. Suuri osa mukaan valittavista pojista tulee perheistä, joissa miehen rooli kasvattajana on olematon tai vähäinen.

Syrjäytymisvaarassa olevien tyttöjen kohdalla Icehearts-toimintamalli on poikkeuksellinen – se kutsuu vetäytyvät sekä passiivis-aggressiiviset tytöt yhteisöön – joukkueeseen ja antaa tytöille roolimallin aktiivisesta, itseään kunnioittavasta naisesta, joka toimii tasa-arvoisena poikien ja miesten kanssa, eikä suostu alistaiseen, helposti hyväksikäytettävään asemaan.

Icehearts on tutkitusti vaikuttava työväline, tuki ja yhteistyökumppani kunnan peruspalveluille lasten kanssa tehtävässä työssä.

ICEHEARTS-TOIMINTA SÄÄSTÄÄ YHTEISKUNNAN VAROJA

Icehearts-mallia on toteutettu Suomessa vuodesta 1996 lähtien. KTT Petri Hilli on laskenut Sitran mallin ja kohortti -87 aineiston pohjalta Icehearts-joukkueen kustannusvaikuttavuutta. Joukkueen toiminta ja tuki pojille säästi yhteiskunnan varoja pelkästään sosiaalityön kuluissa **857 000 €**. **Toiminnan avulla NEET-nuorten määrä puolitettiin (NEET = Not in Employment, Education or Training)**. NEET-nuorten vähentämisen tuotto-odotus yhteiskunnalle on **1,9 milj. €**

Näiden laskelmien mukaan säästö yhteiskunnalle on 857 000 € + 1,9 milj. € = 2,8 milj.€

Tuloksesta on vähennetty toiminnan kustannukset 12 x 50 000 €, joka pitää käytännössä sisällään kasvattajan henkilöstökulut ja toiminnan kuluja.

Laskelma on ”minimi-arvio”. Todellisuudessa vaikuttavuus on todennäköisesti suurempi, koska laskelmasta puuttuu isoista kulueristä ainakin rikollisuus ja tulopuolelta kulutusverot. Lisäksi, jos toimintamallin avulla saadaan syrjäytymisen periytymisen putki keskeytettyä, kustannusvaikuttavuus moninkertaistuu.

ICEHEARTS-TOIMINTA ON TUTKITUSTI VAIKUTTAVAA

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos käynnisti vuonna 2015 kaksiosaisen tutkimushankkeen, jossa tarkastellaan Icehearts -toiminnassa mukana olevia lapsia ja nuoria. Seurantatutkimuksessa kerätään tietoa 13 vuoden ajan Icehearts-joukkueissa mukana olevista lapsista sekä saman ikäisistä verrokkilapsista. Tietoa kerätään toistuvasti lapsilta, vanhemmilta, opettajilta ja Icehearts-kasvattajilta. Icehearts on lisäksi yhteistyössä THL:n, kuntien ja SITRA:n mittaristoja hyödyntäen työstänyt toiminnan kustannusvaikutuksen mittaristoja. Näiden perusteella voidaan todeta Icehearts-toiminnan olevan kustannusvaikuttavuudeltaan tehokas toimintamalli, joka ehkäisee erityispalveluiden tarvetta. Toimintamallin avulla ehkäistään osattomuutta, kohennetaan inhimillistä hyvinvointia ja tuotetaan yhteiskunnalle selvää säästöä.

ICEHEARTS TUKEE VARHAISEN TUEN TARPESSA OLEVIA LAPSIA

Icehearts-toimintamalli näyttää tutkimustulosten valossa tavoittavan oikean kohderyhmän eli ne lapset, joilla on varhaisen tuen tarvetta ja haasteita käyttäytymisen tai tunne-elämän säätelyssä. Kasvattajat havaitsivat jo yhden vuoden seurannassa positiivisia muutoksia erityisesti lasten sosiaalisissa taidoissa, kaverisuhteissa, itsetunnossa sekä mielialassa. Appelqvist-Schmidlechnerin (2017) tutkimuksen mukaan, kasvattajien arvioimana, Icehearts-toiminta on tuottanut mm. seuraavia tuloksia: koulussakäynti on parantunut, käyttäytyminen koulussa ja kotona on parantunut, aggressiivinen käyttäytyminen vähentynyt, pelokkuus vähentynyt, aikuisten kanssa toimeen tuleminen parantunut, auktoriteettinen kunnioittaminen helpottunut, kaverisuhteet parantuneet, kavereiden määrä lisääntynyt, sosiaaliset taidot kohentuneet, itsetunto vahvistunut, mieliala kohentunut, liikunnallisuus lisääntynyt, lapsen ja vanhempien suhde parantunut, perheen sisäiset suhteet kohentuneet ja vanhempien jaksaminen parantunut.

THL:n (Appelqvist-Schmidlechner & Kekkonen) tutkimuksen kyselylomakkeessa kasvattajat kertoivat, että ovat tarjonneet syliä, antaneet huomiota, kannustaneet liikkumaan, auttaneet kaverisuhteiden luomisessa, tukeneet sietämään pettymyksiä ja purkamaan niitä eri tavoilla, asettaneet rajoja ja selkeitä rutiineja, kannustaneet osallistumaan eri toimintoihin, olleet mukana koulutyössä, keskustelleet ja tukeneet vanhempia. Iceheartsin omassa vanhemmille suunnatussa kyselyssä vanhemmat ovat kertoneet perheen arjen helpottuneen Icehearts-toiminnan aloittamisen myötä. Vanhempien mielestä kodin ilmapiiri oli parantunut, kodin ja koulun yhteistyö parantunut ja kaverisuhteet parantuneet. Vanhemmat kokivat, että Icehearts-kasvattaja kuuntelee perhettä, toimii kasvatuksellisenä tukena ja ajattelee kaikessa toiminnassaan ensisijaisesti lapsen parasta.

THL:n tutkimustuloksia on julkaistu täällä: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-892-0>

ICEHEARTS TURVAA LASTEN TASAVERTAISTA OPPIMISTA

Yksi keskeinen osa Icehearts-toimintaa on lapsen koulunkäynnin tukeminen, jossa kasvattaja sitoutuu tukemaan ja ohjaamaan lasta esikoulusta toiselle asteelle yhteistyössä rehtorien ja opettajien kanssa. Tavoitteena on tukea lapsen oppimista, vahvistaa osallisuutta, varmistaa tiedonkulku, turvata lapsen etua, tarjota ohjattua iltapäivätoimintaa ja joukkueurheilua sekä ehkäistä poissaoloja koulusta ja koulunkäynnin keskeytyksiä.

THL (Kekkonen, Appelqvist-Schmidlechner ja Sarparanta, 2018) julkaisi tutkimustietoa Icehearts-toimintamallin toteuttamisesta kouluissa koulun henkilöstön kuvaamana. Tutkimuksen mukaan Icehearts-kasvattaja pystyy turvaamaan haavoittuvista elämänolosuhteista tulevien Icehearts-lasten tasavertaista oppimista ja koulupolun jatkuvuutta työskentelemällä laaja-alaisesti ja tilannekohtaisesti oppilaiden, opettajien, huoltajien, opiskeluhuollon ammattilaisten sekä koulun johdon kasvatuskumppanina koulussa.

THL:n tutkimus osoittaa, että koulut hyötyvät toiminnasta kasvattajan tukiessa lasten oppimista tunneilla, vertaisryhmässä toimimista ja kouluyhteisön jäsenenä pysymistä. Kasvattaja myös vahvistaa kodin, koulun ja palvelujen välisiä suhteita sekä rakentaa lasten välisiä suhteita. Icehearts-kasvattajan läsnäolosta hyötyvät niin erityistä tukea tarvitsevat lapsen kuin koulun muut oppilaat. Toiminnan pitkäkestoisuus ja kasvattajasuhteen jatkuvuus auttavat lasta selviytymään opetusryhmän, opettajan, luokan tai koulun vaihtuessa tai lapsen siirtyessä kouluasteelta toiselle.

Koko tutkimusartikkeli luettavissa [Nuoret palveluiden pauloissa – Nuorten elinolot – vuosikirjasta 2018 s. 179-192.](#)

JOUKKUETOIMINTA ENNALTAEHKÄISEE NUORUUDEN HÖLMÖILYJÄ

THL:n tutkimuksessa haastatellut, 12 vuoden ajan Icehearts-toimintaan osallistuneet nuoret kuvasivat etenkin yläkoulussa tilanteita, joihin liittyi esimerkiksi tappelua, päihteidenkäyttöä tai muuta hölmöilyä. Välillä nuoret olivat päätyneet tekemisiin viranomaisten kanssa. Haastatelluista pojista yli puolella oli ollut vaikeuksia 12–16-vuotiaana ja kolmasosa haastatelluista kertoi olleensa myös poliisin tai vartijan kanssa tekemisissä (Känkänen 2016, Silonsaari 2016).

Tutkimuksessa havaittiin, että joukkue toiminta näytti ennaltaehkäisevän hölmöilyä. Joukkueen tukipilarina toimiva ja joukkuetta johtava Icehearts-kasvattaja oli lähes poikkeuksetta puuttunut tämän kaltaiseen toimintaan jo ennalta tai ollut mukana selvittämässä seurauksia. Kasvattaja oli tehnyt yhteistyötä viranomaisten ja nuoren kanssa hakien tilanteisiin rakentavia ratkaisuja.

Turvallinen, luotettava ja pysyvä aikuinen – Icehearts-kasvattaja – näyttäytyi erityisen merkityksellisenä haastateltujen poikien puheissa etenkin silloin, kun elämässä oli hetkiä, joista olisi ollut vaikeaa selvitä ilman tukea. Kiinnittyminen ja luottamuksen rakentuminen ovatkin toiminnan keskeinen edellytys, jotta avun anto mahdollistuu.